

UNIVERZITETNEMU ŠPORTU NA UNIVERZI V MARIBORU, KI SMO GA NEKOČ ŽE IMELI, NA POT...!

PRELET ČEZ ČAS, KO BIL SEM SAM ŠE ŠPORTNI PEDAGOG,.....?!

Pripravljeni na polet

V Mariboru, na naši takrat še nepolnoletni Univerzi, sem se leta 1992 zaposlil kot športni pedagog. Na še ne razdeljeni veliki Pedagoški fakulteti, kjer je takrat domoval tudi oddelek Telesne vzgoje,..! Močna vpetost predmeta Športna vzgoja v študijskih programih je utemeljevala splošno prepričanje o pomenu in potrebnosti vodene telesne dejavnosti za študente. Študentje so s podpisom posameznega športnega pedagoga izkazovali opravljeno predpisano obveznost pri predmetu. Praviloma tudi kot pogoj za napredovanje v višji letnik, oz. kot opravljeno obveznost za dokončanje študija.

Ni bilo lahko

Pomanjkanje namenske športne infrastrukture je na Univerzi v Mariboru predstavljalo velik in pereč problem. Za realizacijo predmeta so se praviloma potrebne športne površine najemale. Kopaljšče Pristan, mestna večnamenska dvorana Tabor in pestro naravno okolje mesta, so bile udarne lokacije takratnega utripa univerzitetnega športa.

Navkljub skromnim pogojem, so študentje zelo pozitivno sprejemali obliko predmeta Športna vzgoja. V njenih vsebinah so z veseljem udeleževali lastno telesno aktivnost kot temeljno poslanstvo in dragocen cilj predmeta.

Namišljena „pomembnost“

Bili smo zelo pomembni, pa ne kot športni pedagogi, ampak kot predmetno področje, ki ni imelo urejenih ustreznih pogojev za izvajanje študijskega procesa. Športna vzgoja je bila prva med enakimi pri izdelavi vsakoletnih urnikov fakultete. Svojo pomembnost je izkazovala potreba in s tem prioriteta umeščanja v urnike posameznih študijskih skupin, najetih športnih površin za izvedbo pedagoškega procesa. Takšna omejitev je vodila v dirigirano športno vsebino študentom.

Tudi vgriz v kislo jabolko je lahko sladek, če je iskren

V želji, da se telesna dejavnost še bolj približa študentu, smo v letu 1993 izbiro prepustili študentom. Ti so si iz programa različnih ponujenih vsebin športnih pedagogov morali izbrati njim ustrezno športno dejavnost. Velik korak k cilju predmeta, ki ga je predstavljala prosta izbirnost v ponudbi vsebin, pa žal ni imela samo pozitivnega odziva. Ob zadovoljstvu sestavljalcev urnika, ki so na ta način pri njegovem sestavljanju izgubili sidra/čeri, okrog katerih so bili primorani napletati vse ostale študijske vsebine, se je pobuda športnih pedagogov izkazala kot prvi močan, a iskren ugriz v kislo jabolko!!!

S približevanjem ciljem predmeta, ki ga je dosegla prosta izbirnost in doseženemu zadovoljstvu študentov, smo kot specifično predmetno področje postali nevarno nepomembni. Študentje z majhno obveznostjo, ki jo je predstavljala predpisana prisotnost. Športni pedagogi praviloma brez znanstvenih nazivov, kot „statusa pomembnosti“ v akademski hierarhiji.

Kako je bilo včasih vse drugače

Pa vendar so spomini na tista leta zelo lepi, pozitivni. S študenti, ki so svoj odnos do spektra vsebin telesnih sposobnosti in gibanja močno zaznamovali s preživljanjem prostega časa na dvoriščih. V solzah in smehu, prvih simpatijah, zmagah in porazih v nogometu, ravbarjih in žandarjih, s kakšno frnikolo več ali manj v svojih žepih,..! Skratka, študentje so v svojih temeljnih potrebah po gibanju bili v pomembnem obdobju odraščanja zadovoljni in zadovoljeni. S takšno popotnico, so ob urejenem in pozitivnem odnosu telesne dejavnosti v OŠ in SŠ tudi na Univerzo prinesli veliko prepotrebne znanja in dragocenega odnosa. Znanje, za lažjo vključitev v ponujene oblike telesnih aktivnosti in že močno izražen pozitiven odnos. Neke vrste trajno pozitivno odvisnost!

Pa smo ga vendarle dočakali,...!

Veliko pridobitev, izgradnjo sodobnega športnega objekta za potrebe univerzitetnega športa na Univerzi v Mariboru smo dočakali leta 1995!!! Njegova težko pričakovana izgradnja v bližini fakultete je potekala pod radovednimi in budnimi očmi študentov, profesorjev in vseh tistih, ki smo v bodočem hramu študentskega športa videli svoje nove priložnosti. A tudi odgovornost do zanimivih, sodobnih in kvalitetno ponujenih dejavnosti. Izgovor za kdaj manj kvalitetno delo v neprimernih pogojih v preteklosti je s tem izpuhtel. Kvalitetni pogoji v sodobnem objektu, izjemne naravne danosti mesta z bližnjo okolico, pestri in zanimivi športni programi, pa niso zadovoljevali samo študentov. Na valovih pozitivne športne energije v prostoru univerzitetnega športa, smo ponosno, z velikim zadovoljstvom in veseljem „jahali“ tudi športni pedagogi! Ni bilo malo tistih, ki so nam zavidali,...!

Naš UŠC Leona Štuklja

Žal je še pred samo otvoritvijo, predajo sodobnega športnega objekta v upravljanje Univerzi v Mariboru, prišlo do nekaterih nevšečnosti. Reševanje objekta iz stečajne mase gradbinca, ki je za njegovo dokončanje zahtevalo dodatna sredstva resornega ministrstva za šolstvo in šport, na Univerzi čutimo še danes. Univerzitetni športni center (UŠC) je bil predan študentom in zaposlenim na Univerzi v Mariboru junija, 1995. Športnemu centru žal do danes niso priznana prepotrebna namenska materialna sredstva.

Veliko ime na dragocenem objektu

Na pobudo športnih pedagogov, smo februarja 2000 objekt preimenovali po našem olimpijcu Leonu Štuklju. Pa brez fige v žepu. Pričakovali smo, da bo tako objekt, njegova ciljna vsebina in poslanstvo najbolje zavarovano. Veliko smo si obetali od tako imenovane II. Faze izgradnje, ki je predvidevala gradnjo potrebne zunanje infrastrukture.

Denar, denar, denar

Kronična finančna podhranjenost še danes močno zaznamuje odnos matične institucije do univerzitetne žlahtnosti, ki jo urejen odnos do univerzitetnega športa in njegovega edinega namenskega objekta zagotovo predstavlja. Žal se tudi po letošnji 20. obletnici UŠC Leona Štuklja, ki sovpada s 40. letnico druge največje slovenske univerze, ni zgodilo nič pozitivnega. Ob besedi Šport, se na Univerzi v Mariboru izpostavijo praviloma samo problemi. Neurejeno financiranje, negativen odnos in nepripravljenost za reševanje statusa univerzitetnega športa na Univerzi, (ne)dostopnost do ponujenih izbirnih predmetov, položaj in vloga še redkih „preživelih“ športnih pedagogih,...!

Ko ni volje, pride vse prav

Nekorektno je bilo s strani resornega ministrstva zlasti tolmačenje standardov in normativov za izvajanje športne vzgoje, (1 učitelj/600 študentov/75 na skupino)!!! Problematika, razvidna iz dopisov Univerze v Mariboru v letu 2000 na resorno ministrstvo je še danes, po 15 letih aktualna in enako neurejena!!!

Umiranje univerzitetnega športa na Univerzi v Mariboru

Nezakonito je bilo s strani posameznih članic ukinjanje obveznosti študentov (njihove pravice) v potrjenih študijskih programih (enega semestra ali v celoti!?) pri predmetu Športna vzgoja. Na tak način se je izkazala nepripravljenost na reševanje nakopičene problematike. Oboje je univerzitetnemu športu prizadejalo težke „nizke“ udarce. Moč le teh se še danes odraža na neurejenem in zapostavljenem odnosu.

Ukinitvev Katedre za univerzitetni šport na UM

V tem, za obstoj univerzitetnega športa tako pomembnem času, se je zgodila tudi ukinitvev Katedre za univerzitetni šport. Strokovnega združenja športnih pedagogov, ki je od samega začetka s svojo strokovno občutljivostjo tlakovalo in branilo predmetno področje, ustroj občudijske dejavnosti in tekmovalnega športa na univerzi. Svoj višek je Katedra za univerzitetni šport dosegla ob premestitvi športnih pedagogov na Rektorat, kot posebna organizacijska enota Univerze v Mariboru. Uvedba

skupnih športnih programov na univerzi, kjer so si študentje „morali“ izbrati čas, športno dejavnost in izvajalca, predstavlja do danes najvišji dosežen standard na področju univerzitetnega športa v naši še vedno mladi R Sloveniji.

Pogreb športa je na UM časovno sovpadal s pridobitvijo nove Medicinske fakultete

Z Bolonjsko prenovno smo na Univerzi v Mariboru po več kot 30 letih dokončno izgubili predmetno področje Športne vzgoje in z njim tudi študente. Z njo je bila študentom odvzeta dragocena regulirana oblika odnosa do športa, oz. telesne dejavnosti. V starih študijskih programih je bila organizirana praviloma v 2., 3. in 4. letniku študija, v skupnem obsegu 180 ur! V program je bilo vključenih več kot 8000 (osem tisoč) zadovoljnih študentov. Izgubljen je bil visok standard izvajanja, ki ga je predstavljala **OBVEZNA IZBIRNOST**.

Univerzitetni športni center Leona Štuklja je tako po letih izjemne zasedenosti, danes na pol prazen!

Odnos študentov do telesne dejavnosti na univerzah predstavlja ogledalo vsebini skozi izobraževalni sistem. Zaradi študentov samih (danes), kakor tudi bodočih mladih staršev (jutri), do takšnega stanja ne moremo biti ravnodušni!

Utemeljitev razlogov takšnega stanja

Univerzitetni šport v vertikalni izobraževanja v RS predstavlja enega najmanj in najslabše urejenih sistemskih področij delovanja.

Univerze so nanj ob prenovi študijskih programov v bolonjski reformi prehitro pozabile in ga prelahko izgubile.

Urejen status izvajanja športnih vsebin v OŠ in SŠ, se je na slovenskih univerzah praktično izgubil. K temu so v največji meri prispevali izguba zavezujočega odnosa (obvezne izbire) v novih, bolonjskih študijskih programih, dolgoletna kadrovska podhranjenost, kot tudi preskromna namenska infrastruktura za izvajanje športnih programov. Vse to je lepo razvidno iz spodnje tabele.

Šport v izobraževalnem sistemu v RS	OŠ + SŠ	UNIVERZE
KADRI / ŠPORTNI PEDAGOGI	cca. 1500 profesorjev	Cca. 25 predavateljev
POKRITI NAMENSKI ŠPORTNI OBJEKTI / DVORANE, TELOVADNICE	cca. 1000(tisoč)	2 (dve) - Rožna dolina UL - UŠC Leona Štuklja UM
ZUNANJE NAMENSKÉ ŠPORTNE POVRŠINE	cca. 1000000 (MILJON) kvadratnih metrov	Univerza v Mariboru 0 (nič)!!!

Trenutno stanje

Na Univerzi v Mariboru se v tekočem študijskem letu na štirih fakultetah (FS, FG, MF, FF) izvajajo različni izbirni predmeti s športno vsebino. Omejevanje izbirnosti in s tem težja dostopnost sta temeljna razloga skromnega števila vpisanih študentov (skupaj cca. 130!!!). Ob naklonjenosti in podpori novega vodstva univerze in matične fakultete, se na FF v letošnjem letu študentom poleg izbirnih predmetov ponuja program **vodene športne vadbe**. Ali sem sam kot izvajalec programa še športni pedagog,... bo pokazal čas!

Predlogi rešitev:

1. Predmet ŠPORTNA VZGOJA? kot sestavni del študijskih programov 1. letnikov študija prve bolonjske stopnje (OBVEZNI PREDMET / VSEBINA brez ECTS?!).

2. Različni predmeti s športno vsebino, kot prosto izbirni predmeti vseh študijskih programov prve in druge bolonjske stopnje (ECTS).
3. Priprava in izvajanje programov interesne športne dejavnosti za študente in delavce univerz v okviru OBŠTUDIJSKE DEJAVNOSTI.
4. Urejen in bogat program univerzitetnih TEKMOVANJ.
5. Formiranje in vodenje športnih ekip Univerze.

Sistemska rešitev

V pripravi je predlog (pobuda rektorske konference) za zapis reguliranega odnosa študentov v 1. letnikih študijskih programov v nov zakon o visokem šolstvu. Daje se pobuda, da se že v naslednjem študijskem letu 2016/2017, na vseh fakultetah slovenskih univerz na tak način ponovno pristopi k povečevanju števila telesno aktivnih študentov. Za ostale aktivnosti in poslanstvo univerzitetnega športa, se iz mase sistemskega financiranja univerz nameni 1% sredstev! Tako bomo na Univerzi v Mariboru z vsebino in zasedenostjo vrnili „hramu“ univerzitetnega športa, UŠC LEONA ŠTUKLJA, temeljno in dolgoročno poslanstvo.

Namesto zaključka

Po čudovitem poletu smo trdo pristali. Pa zato ni bilo krivo slabo vreme, pa tudi letalo še ni bilo za odpad. Preprosto nam je za nadaljevanje poleta zmanjkalo goriva. Komu lahko za to pripišemo odgovornost? Zagotovo pilotom, NE!!!